

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/192409,Uroczystosc-oznaczenia-grobu-powstancaslaskiego-sp-Tadeusza-Jnicha-znakiem-pami.html>
01.05.2024, 04:43

Uroczystość oznaczenia grobu powstańca śląskiego śp. Tadeusza Jänicha znakiem pamięci „Tobie Polsko” - Żywiec, 23 października 2023

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach, Urząd Miasta Żywiec oraz Parafia Katedralna pw. Narodzenia NMP w Żywcu zapraszają na uroczystość oznaczenia grobu powstańca śląskiego śp. Tadeusza Jänicha znakiem pamięci „Tobie Polsko”.

Wydarzenie z udziałem rodziny powstańca, władz samorządowych oraz przedstawicieli Instytutu Pamięci Narodowej, odbędzie się 23 października 2023 r. o godz. 11:00 na cmentarzu parafialnym pw. Narodzenia NMP w Żywcu przy ul. Komonieckiego.

ppor. Tadeusz Jänich urodził się 18 marca 1892 r. w Tarnowie. Był synem Gustawa i Marii. Należał do Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W 1912 r. założył w Żywcu pierwszą Drużynę Skautową im. T. Kościuszki. W 1914 r. został mianowany komendantem 2 kompanii Legionów Ziemi Żywieckiej. W latach 1917-1918 przebywał w obozach jenieckich na terenie Węgier i Włoch. W połowie listopada '18 r. wstąpił do Armii gen. J. Hallera, gdzie pełnił służbę do 1921 r. Następnie wstąpił w szeregi Polskiej Organizacji Wojskowej. Brał udział w III powstaniu śląskim. W czasie II wojny światowej należał do Armii Krajowej i działał na terenie Krakowa. Posługiwał się wówczas pseudonimem „Krzywy”. Brał udział w akcjach dywersyjnych i sabotażowych. Jego mieszkanie przy ulicy Idziego 5 stanowiło punkt kontaktowy, gdzie przekazywano meldunki. W 1943 r. został aresztowany przez Gestapo, wolność odzyskał po wyzwoleniu w 1945 r. W działalność konspiracyjną były zaangażowane również jego dwie córki: Janina i Ewa. Został odznaczony Śląską Wstęgą Waleczności i Zasługi. Zmarł 5 grudnia 1973 r.

Tadeusz w stroju legionisty przed domem

Opr.: D. Mikoda

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Zdjęcia – źródło: <https://www.zywiecinfo.pl/historia/dom-pelen-tajemnic>